

Marek Zdrojewski

Sesja naukowa w Kraśniku (6 maja 1961 r.)

Rocznik Lubelski 4, 334-336

1961

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

polских. Te tradycje dobrych, wzajemnych stosunków są szczególnie aktualne w dobie obecnej, kiedy naród polski i rumuński walczą o wspólne cele.

Podczas obrad w sekcjach, w sekcji humanistycznej referat pt. „*Quelques données de l'histoire des relations culturelles roumano-polonaises*” wygłosił prof. dr C. Cihodaru. Zajął się w nim przede wszystkim związkami gospodarczymi i handlowymi Polski z Mołdawią i Wołoszczyzną a później Rumunią i wynikającymi z tego wzajemnymi wpływami w dziedzinie języka i kultury. O wielkim poecie narodowym i pisarzu rumuńskim z II połowy XIX w. — Mihaile Eminescu mówiła prof. dr J. Garbaczowska z UMCS, przedstawiając jego życie i twórczość. Referentka podkreśliła uczulenie i wynikający stąd sceptycyzm i stosunek krytyczny poety wobec współczesnych stosunków. Referat był ilustrowany recytacjami wierszy Eminescu w wykonaniu studentów z Koła Polonistów. Trzeci referat pt. „*Tradycyjne i nowoczesne elementy w kulturze współczesnej Rumunii*” wygłosił prof. dr R. Reinfuss z UMCS, który na podstawie własnych badań i poszukiwań etnograficznych w oparciu o zabytki kultury materialnej (zwłaszcza z dziedziny budownictwa) oraz duchowej (zwyczaże, obrzędy weselne) wykazał, że współczesna kultura Rumunii posiada wiele elementów rodzimych, ludowych. Świadczy to o ciągłości rozwoju Rumunii, mimo wielu nawarstwień etnicznych i kulturowych.

W sekcji przyrodniczej referaty wygłosili: prorektor prof. dr H. Jeanrenaud: „*Note sur le regime hidrique des plantes du littoral des environs de la station d'Agigea — Constanta*” i prof. dr J. Motyka z UMCS: „*Zróżnicowanie ekologiczne roślinności w południowej Polsce*”.

W sumie referaty przyniosły cenne, ciekawe i w wielu wypadkach nowe materiały dotyczące dziejów i kultury Rumunii oraz wzajemnych stosunków między narodem polskim i rumuńskim. Oczywiście wiele zagadnień zostało tylko poruszonych i zasygnalizowanych, nie mniej przez ich wydobycie i postawienie postulatów dalszych badań sesja spełniła swe zadanie w całej rozciągłości, wnosząc istotny wkład w dzieło współpracy nauki polskiej i rumuńskiej.

W wyniku przeprowadzonych rozmów pomiędzy delegacją rumuńską a władzami UMCS podpisano wspólne porozumienie, zmierzające do zacieśnienia współpracy i kontaktów naukowych między Uniwersytetem A. Cuzy w Jassach a naszą uczelnią. Realizacja tych postanowień będzie się odbywała poprzez ożywioną wymianę pracowników naukowych, aspirantów i studentów, inicjowanie wspólnych badań i prac naukowych. Doprowadzi to z pewnością do istotnych osiągnięć na wdzięcznym, jak wykazały obrady sesji, odcinku badań oraz przyczyni się do ożywienia i pogłębienia stosunków polsko-rumuńskich.

Wiesław Śladkowski

SESJA NAUKOWA W KRAŚNIKU (6 maja 1961 r.)

Utartym już zwyczajem — po Łukowie i Chełmie¹ — Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Historycznego zorganizował w dniu 6 maja 1961 roku regionalną sesję naukową w Kraśniku, czyniąc tym samym zadość życzeniu miejscowych władz i społeczeństwa, wyrażonemu półtora roku wcześniej².

¹ R. Orłowski, *Regionalne sesje naukowe w Łukowie i Chełmie*, „*Rocznik Lubelski*” 1960, t. III, s. 328 — 330.

² J. Szaflik, *Protokół z zebrania Zarządu Oddziału Lubelskiego PTH*,

W szczerze wypełnionej sali Domu Ludowego w Kraśniku zastępca przewodniczącego Prezydium Powiatowej Rady Narodowej, Władysław Sagan, zagaił sesję, dziękując Zarządowi OL PTH, a szczególnie dziekanowi Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, doc. dr. Kazimierzowi Myślińskiemu za pracę włożoną w jej przygotowanie. Imieniem Oddziału Lubelskiego PTH powitał zebranych i podziękował władzom terenowym za wydatną pomoc przy urządzaniu sesji wiceprezes Zarządu Głównego PTH, doc. dr. Tadeusz Mencel. Podkreślając, że sesja kraśnicka — rezultat pracy badawczej historyków regionalnych i uniwersyteckich pracowników naukowych — odbywa się w okresie Dni Oświaty, Książki i Prasy oraz obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego, doc. dr. T. Mencel ogłosił otwarcie obrad sesji.

W sesji wzięli udział przedstawiciele Komitetów PZPR — Wojewódzkiego z Lublina i Powiatowego z Kraśnika.

Obradom sesji przewodniczyli — w części pierwszej doc. dr. K. Myśliński, w drugiej prorektor UMCS, prof. dr. Jan Dobrzański.

Sesję rozpoczął referat doc. dr. K. Myślińskiego: „Początki miasta Kraśnika i miasta Urzędowa na tle rozwoju południowej Lubelszczyzny”. Referent na podstawie szczegółowej analizy nielicznych i niekompletnych źródeł skonstatował, że tradycja istnienia Kraśnika jako osiedla o charakterze miejskim sięga w głąb XIII stulecia. Fakt ten powiązał z wpływem wielkiego ruskiego szlaku handlowego, który w tym czasie, a może nawet dawniej, tędy przebiegał. Lokacja Kraśnika na prawie niemieckim nastąpiła w roku 1377, to jest równo 60 lat po Lublinie. Lokacja Urzędowa — w 1405 roku. Autor referatu reprezentuje stanowisko, że zarówno Kraśnik, jak i Urzędów przed datą ich lokacji były miastami na tzw. prawie polskim. Zmiana traktów handlowych w drugiej połowie XIV wieku przyniosła zwycięstwo Urzędowa nad Kraśnikiem na długi okres czasu. Upadek obu miast nastąpił w XVII stuleciu.

Ożywiona, rzeczowa dyskusja objęła szereg zagadnień, bądź związanych z wstępnym referatem, bądź też daleko wykraczających poza jego ramy. Niektóre wypowiedzi dyskusyjne stanowiły cenne, acz przyczynkarskie uzupełnienia problemów zawartych w referacie, inne ze względu na swe rozmiary były czymś w rodzaju koreferatów. Podczas dyskusji obowiązywała zasada chronologicznej kolejności głosów. Oto tematyka dyskusji: „Z najdawniejszej przeszłości powiatu kraśnickiego” (inspektor Michał Pękalski); „Zaludnienie powiatu kraśnickiego od końca XIV wieku” (doc. dr. Zygmunt Sułowski); „Powiat urzędowski — terytorium i ustrój prawny w ramach sądowego powiatu urzędowskiego” (dr Maria Stanek); „O początkach dawnego powiatu urzędowskiego — najdawniejsze dzieje Kraśnika i jego okolic” (mgr Jarema Grocholski); „Kraśnik za Tęczyńskich” (mgr Stanisława Paulowa); „Założenia i plany urbanistyczne Urzędowa” (mgr Jadwiga Teodorowicz-Czerepińska); „Walka klasowa i ruchy chłopskie w starostwie urzędowskim w XVI i XVII wieku” (mgr Władysław Myk); „Początki przemysłu w powiecie kraśnickim — 1800—1915” (mgr Wiesław Śladkowski); „Huta szkła w Janowie” (Anna Wielgus); „Geneza, powstanie i historia powiatu kraśnickiego” (mgr Jerzy Reder); „Szkolnictwo na terenie powiatu kraśnickiego w pierwszej połowie XIX wieku” (prof. dr. Jan Dobrzański; w swym wystąpieniu mówca zwrócił się

odbytego w dniu 30 XI 1959 r., Książka protokółów Lubelskiego Oddziału PTH, t. II (rękopis bez paginacji); por. J. Mazurkiewicz, *Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Historycznego w okresie od 24 III 1959 r. do 17 III 1960 r.*, „Rocznik Lubelski” 1960, t. III, s. 327.

również z apelem do miejscowych nauczycieli, aby podjęli pracę nad monografią rozwoju szkół w mieście i powiecie kraśnickim); „Lewicowy ruch podziemny na terenie powiatu kraśnickiego w okresie okupacji hitlerowskiej” (dr Zygmunt Mańkowski i mgr Jan Naumiuk); „Bataliony Chłopskie w powiecie kraśnickim — 1939 — 1944” (mgr Juliusz Hejda); „Reforma rolna z roku 1944 na terenie powiatu kraśnickiego” (z. prof. dr Jerzy Danielewicz). Imponująco przedstawiały się i ramy chronologiczne dyskusji, od czasów prehistorycznych do okresu Polski Ludowej, i wachlarz zagadnień w niej poruszonych (z zakresu archeologii, historii politycznej, społecznej, gospodarczej, stroju, kultury, oświaty i demografii).

Wzorem sesji łukowskiej³ i chełmskiej⁴ materiały sesji kraśnickiej, wzbogacone o głosy dyskusji, które z uwagi na brak czasu zostały załączone do protokołu będą opublikowane w oddzielnym wydawnictwie. Redaktorem naukowym tego ostatniego będzie doc. dr K. Myśliński.

Prorektor UMCS, prof. dr J. Dobrzański ocenił sesję jako udaną, wielce pożyteczną i celową. Jednocześnie raz jeszcze złożył podziękowanie przedstawicielom Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i władz miejscowych na gościnę. W przekonaniu, że sesja niniejsza pobudzi do wszczęcia badań nowych miłośników historii oraz zachęci do intensywniejszej pracy już uprawiających historię regionu kraśnickiego, dokonał zamknięcia obrad sesji.

Na zakończenie można powiedzieć, iż sesja naukowa, poświęcona przeszłości miasta i regionu kraśnickiego była ważnym wydarzeniem w życiu kulturalnym Kraśnika.

Marek Zdrojewski

³ Patrz *Z przeszłości Ziemi Łukowskiej*. Lublin 1959.

⁴ Patrz *Ze studiów nad dziejami Chełma i Ziemi Chełmskiej*. Lublin 1961 (w druku).